

CYNGOR GWYNEDD

ADRODDIAD I GYFARFOD CABINET CYNGOR GWYNEDD

Dyddiad y Cyfarfod:	16 Ionawr, 2018
Aelod Cabinet:	Y Cyngorydd Ioan Thomas, Aelod Cabinet Datblygu'r Economi
Swyddog Cyswllt:	Iwan T. Jones, Cyfarwyddwr Corfforaethol
Rhif Ffôn Cyswllt:	01286 679685
Teitl yr Eitem:	Adroddiad Perfformiad Datblygu'r Economi

1. CYFLWYNIAD

- 1.1. Pwrpas yr adroddiad yma yw i'ch diweddarau ar beth sydd wedi'i gyflawni yn y maes rwy'n gyfrifol amdano fel Aelod Cabinet Datblygu'r Economi. Bydd hyn yn cynnwys amlinellu'r diweddaraf gyda'r addewidion yn y Cynllun Strategol; lle mae'r mesurau perfformiad arni; a'r diweddaraf o ran cynllun arbedion a thoriadau.
- 1.2. Byddwn yn eich atgoffa fod yr holl faterion eisoes wedi bod yn destun trafodaeth ac wedi eu craffu mewn cyfarfodydd o'r Tîm Rheoli Economi, oedd hefyd yn cynnwys cynrychiolaeth o'r Pwyllgor Craffu.
- 1.3. Ar y cyfan, rwyf yn hapus gyda pherfformiad y mwyafrif o brosiectau gyda phob un ar y trywydd cywir. Mae gan yr Adran waith pellach i'w wneud ar ddatblygu mesurau, a byddaf yn manylu ar hynny yn rhan 5 o'r adroddiad.

2. PENDERFYNIAD A GEISIR

- 2.1. Derbyn a nodi'r wybodaeth yn yr adroddiad.

3. RHESYMAU DROS ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

- 3.1. Er mwyn sicrhau rheoli perfformiad effeithiol.

4. PROSIECTAU'R CYNLLUN STRATEGOL

4.1. E2 Swyddi Gwerth Uchel ac o Ansawdd

- 4.1.1. ***Pwrpas y prosiect yma yw gweithio'n rhagweithiol er mwyn creu'r amodau cywir i ddatblygu swyddi gwerth uchel ac o ansawdd o fewn Gwynedd.***

- 4.1.2. Mae'r rhaglen waith un i un gyda darpar fuddsoddwyr yn parhau, gyda chanmoliaeth gan y busnesau hynny sy'n derbyn y gefnogaeth. Mae 14 o fuddsoddwyr wedi derbyn cymorth ers i mi adrodd i chi tro diwethaf, ac o ganlyniad mae 10 swydd gwerth uchel wedi'u creu yn y Sir a 92 o swyddi gwerth uchel (cyflog dros £26k) wedi'u diogelu.

- 4.1.3 Gofynnais i'r Adran i fynd o dan groen y ffigyrau swyddi sydd wedi'u creu/diogelu gan fyd mod yn awyddus i weld ym mha ardaloedd a sectorau gwelir y swyddi hyn. Mae'r dadansoddiad yma yn dangos bod y swyddi sydd wedi eu creu/diogelu yn ardal Arfon. Mae 75% o'r swyddi wedi eu creu yn y sector digidol a 25% yn y sector bwyd. Ymddengys mai'r prif reswm am hyn yw oherwydd bod y sectorau gwerth uchel yn fwy aeddfed yn Arfon.
- 4.1.4 Mae ymdrech lawn yn cael ei roi i ddatblygiadau yn ardal Meirionnydd, yn enwedig safleoedd Trawsfynydd a Chanolfan Awyrofod Llanbedr. Mae'r datblygiadau yma yn parhau i fod yn anaeddfed o ran creu swyddi, ond mae'n rhaid parhau i osod sylfeini i alluogi datblygiadau sylweddol sy'n debygol o greu cannoedd y swyddi yn yr ardal.
- 4.1.5 Beth sydd wedi dod i'r amlwg yw bod nifer llai o ymholiadau ynglŷn â sefydlu a thyfu busnesau gwerth uchel yn ardal Dwyfor, a llai o safleoedd strategol ar gyfer lleoli busnesau gwerth uchel. Wrth gydnabod bod y sefyllfa yn ardal honno yn anodd a heriol, rwyf wedi gofyn i'r Adran ail-ymweld a'r Strategaeth Cyflogaeth Llyn a Meirionnydd a gweld os gellir canolbwyntio ar rywbeth penodol yn yr ardaloedd hynny.

4.2. E5 Gwynedd Digidol

- 4.2.1 ***Pwrpas y prosiect yw cefnogi ymdrechion i drawsnewid defnydd busnesau, gwasanaethau a thrigolion Gwynedd o dechnoleg drwy sicrhau bod darpariaeth o fand eang cyfoes ar draws y sir.***

Isadeiledd

Mae'r prosiect yn parhau i gydweithio gyda Llywodraeth Cymru/BT i gyflawni prosiect Cyflymu Cymru yn y Sir. Mae peth oedi yng nghynllun newydd sydd ar y gweill gan y Llywodraeth ond wedi cael cadarnhad diweddar bydd Cyflymu Cymru 2 yn cychwyn yn 2018. Erbyn hyn mae **86% o gartrefi a busnesau yn gallu derbyn bandeang cyflym yn y Sir**, gyda'r nifer sy'n tanysgrifio yn 43%, sef yr uchaf yng Nghymru. Er bod y ffigyrau yma yn galonogol, rwyf yn awyddus i ni godi'r nifer o fusnesau sy'n tanysgrifio a hynny trwy godi ymwybyddiaeth.

O ran isadeiledd ffonau, gwelir llif cyson o geisiadau cynllunio ar gyfer gosod offer 4G yn y Sir. Er hyn, rwy'n ymwybodol bod cwmnïau ym Mharc Menai, Bangor yn cael trafferthion mawr gan nad ydynt yn derbyn 3G. Rwyf yn awyddus i'r prosiect ddylanwadu a rhoi pwysau ar gwmnïau ffonau symudol i wella'r ddarpariaeth yn y Parc.

Busnesau

Hyd yma mae 125 o fusnesau Gwynedd wedi elwa o raglen Cyflymu Cymru. Rwyf yn awyddus i'r Adran ystyried os oes yna dystiolaeth bod defnydd busnesau o dechnoleg ar gynydd yn y Sir o ganlyniad i'r ymyrraeth yma.

4.3. E6 Cynllun Arloesi Gwynedd Wledig

- 4.3.1 ***Pwrpas y prosiect yma yw creu'r amodau i gryfhau sail economi wledig Gwynedd gan annog mentrau lleol i sefydlu a datblygu er mwyn cynnal cyflogaeth. Bydd hyn yn cael ei gyflawni trwy Arloesi Gwynedd Wledig - LEADER Rhaglen Datblygu Wledig.***

- 4.3.2 Mae nifer o ddatblygiadau arloesol cyffrous bychain wedi derbyn cymeradwyaeth ers i mi adrodd i chi tro diwethaf. Mae cynllun i dreialu model o gefnogi mamau yng nghefn gwlad i ddatblygu eu sgiliau Technoleg Gwynedd gyda'r elusen Techmums a Choleg Meirion-Dwyfor wedi cychwyn, ac mae cais am adnoddau i ymestyn model wi-fi cymunedol a ddatblygwyd yn Aberdaron wedi ei gyflwyno. Teimlaf fod y sgôp i dreialu syniadau o dan y gronfa yn rhoi cyfle da i'n cymunedau gwledig i ystyried ffordd wahanol o weithio.
- 4.3.3 Gellir cael copi o newyddlen ddiweddaraf Arloesi Gwynedd Wledig ar y linc yma [https://issuu.com/mentermon/docs/newsletter03 - cymraeg](https://issuu.com/mentermon/docs/newsletter03_-_cymraeg). Mae'r newyddlen yma yn dangos yr amrediad eang o'r mathau o dreialon sy'n cael eu cynnal.
- 4.3.4 Teimlaf fod gwaith pellach i'w wneud yn ceisio dal ac ystyried effaith y treialon yma yn y tymor hir, gan fy mod yn awyddus i ni sicrhau dyfodol i'r cynlluniau yma tu hwnt i'r cyfnod treial.

4.4. E7 Safle Treftadaeth y Byd

- 4.4.1 ***Pwrpas y prosiect hwn fydd creu budd economaidd o dreftadaeth gyfoethog Gwynedd. Byddwn yn canolbwyntio ar Safleoedd Treftadaeth Byd presennol Cestyll Edward 1 yn Harlech a Chaernarfon yn ogystal â chyflwyno statws Safle Treftadaeth y Byd i dreftadaeth y diwydiant llechi.***

Caernarfon

Mae gwaith wedi cychwyn ar weithredu rhaglen o welliannau werth £15m i ddatblygu glannau Caernarfon, gyda gwaith ar y safle yn amlwg yn y Galeri a Gorsaf Trên Eryri. Mae'r gwariant y Cynllun Cyfalaf yma yn cyd-fynd gyda'r amserlen gwario. Wrth i'r gwaith adeiladu fynd rhagddo, mae'r gwaith o adnabod cyfleoedd farchnata ar gyfer y datblygiadau wedi cychwyn.

Harlech

Mae'r gwaith o gefnogi partneriaid lleol i ymateb i'r anghenion a'r cyfleoedd yn Harlech wedi cymryd cam ymlaen, gydag adroddiad ar Flaenoriaethu cyfleoedd Strategol yn yr ardal bellach wedi ei gwblhau.

O ran enwebiad ar gyfer statws Safle Treftadaeth y Byd, derbyniwyd adborth cadarnhaol gan Adran Gelfyddydol Sant Steffan yn dilyn gwerthusiad technegol sydd wedi gosod cyfeiriad clir ac amserlen newydd i'r Cais. Anelir i gyflwyno'r enwebiad erbyn mis Medi 2018.

4.5. T7 Digwyddiadau Proffil uchel a Strategol

- 4.5.1 ***Pwrpas y prosiect hwn yw denu digwyddiadau proffil uchel Cenedlaethol neu Ryngwladol i Wynedd er mwyn manteisio ar y budd economaidd a chymdeithasol fydd yn deillio o hyn.***
- 4.5.2 Mae'r prosiect wedi bod yn gweithio'n agos gyda sefydliadau a busnesau ac wedi adnabod dros 80 o ddigwyddiadau fydd yn cymryd lle yn y Sir y flwyddyn nesaf. Rydym wedi llwyddo i ddenu buddsoddiad tair blynedd i ddigwyddiad Beicio Mynydd Red Bull Hardline, Dinas Mawddwy sydd wedi sicrhau ei ddyfodol yn y Sir.

- 4.5.3 Yn ogystal, mae gwaith pellach wedi ei wneud i gael buddsoddiad ychwanegol i ddigwyddiadau ym Mhlas Heli a Gŵyl Rhif 6. Un her sy'n wynebu'r prosiect yma yw'r disgwyliad gan Lywodraeth Cymru i'r Cyngor ariannu nifer o'r digwyddiadau mawrion yma.
- 4.5.4 Hyd at ddiwedd Medi 2017 adroddwyd fod budd o £2.5m wedi ei gynhyrchu (37% o ganlyniad 2016/17) ond o fod wedi herio deallaf fod nifer o'r prif ddigwyddiadau, gan gynnwys Gŵyl Rhif 6, eto i adrodd. Dylid nodi fod rwy'n hyderus bydd y ffigwr yma dros £6m erbyn diwedd y flwyddyn ariannol.

5. MESUR PERFFORMIAD

- 5.1. Mae **Atodiad 1** yn adrodd ar fesurau perfformiad sy'n gysylltiedig â fy mhortffolio. Rwyf eisoes wedi cyfeirio at rai o'r mesurau wrth drafod y prosiectau uchod.
- 5.2. Rwyf wedi cael nifer o drafodaethau gyda'r Adran yn ystod y misoedd diwethaf ynglŷn â'r mesurau sy'n cael eu cyflwyno, mewn ymgais i sicrhau eu bod yn ystyrllon i drigolion Gwynedd. Rwyf wedi cael trafodaethau gyda hwy am ail-ddiffinio eu mesurau er mwyn sicrhau eu bod yn dal y wybodaeth hynny sy'n mynd i fod o fudd iddynt siapio eu gwasanaethau i'r dyfodol. Rwyf hefyd wedi pwysleisio fy mod eisiau gweld y mesurau yn cael eu hadrodd yn weledol.
- 5.3. Yn dilyn trafodaethau, cytunwyd byddai'r Adran yn gwneud gwaith pellach ar eu mesurau a'u cyflwyno yn eu Cynllun Busnes ar gyfer flwyddyn 2018/19. Wrth gydnabod bod gwaith pellach i'w wneud, rwyf yn gyfforddus bod yr Adran ar y trywydd cywir a byddaf yn parhau i weithio gyda hwy wrth iddynt ddarganfod mesurau newydd.
- 5.4. Yn y cyfamser, cytunais iddynt gyflwyno mesurau presennol yr Adran, ond ar ffurf weledol.
- 5.5. Mae'r Adran yn casglu mesurau maes (lle mae mwy nag un gwasanaeth yn bwydo i'r mesurydd) a mesurau fesul gwasanaethau.

5.6. Mesurau Maes

- 5.6.1 **Grant/Cydariannu wedi ei sicrhau i'r Sir** - Hyd at ddiwedd Medi 2017 mae saith cynllun wedi derbyn cynigion o arian eleni gan gynnwys Cei Llechi, Ad-Trac, dau gynllun yn targedu arian gan Croeso Cymru a chynllun sydd am dderbyn arian o'r Rhaglen Datblygu Gwledig.
- 5.6.2 **Swyddi wedi eu creu gan fentrau sy'n derbyn cymorth yr Adran** - Gwelir bod 39 o swyddi wedi eu creu ers mis Ebrill 2017. Yn sgil cymorth yr Adran, mae distyllfa wedi'i sefydlu a swyddi newydd wedi dod o ganlyniad i hynny. Mae'r swyddi hyn hefyd yn cynnwys rhai sy'n deillio o gynllun adfywio Caernarfon. Mae'r gyfradd o swyddi gwerth uwch yn is na'r hyn a gyflawnwyd yn 2016/17 (46%), ac o ganlyniad rwyf wedi gofyn i roi sylw pellach i hyn yn ystod gweddill 2017/18.
- 5.6.3 **Swyddi wedi eu diogelu gan fentrau sy'n derbyn cymorth yr Adran** - Mae 105 o swyddi wedi eu diogelu yn y Sir. Mae rhan helaeth o'r swyddi wedi eu gwarchod o ganlyniad i ddarparu cyngor i fusnesau lleol yn y maes digidol i ddarbwyllio eu perchnogion newydd i gynnal eu presenoldeb yn y Sir. Mae 92 o'r swyddi hyn yn swyddi gwerth uchel, fel y soniais o dan brosiect T1 - Swyddi Gwerth Uchel.

5.7. Mesurau Gwasanaeth

- 5.7.1 Mae'r **Gwasanaeth Cefnogi Busnes** yn darparu gwybodaeth, cyngor a chefnogaeth i fusnesau er mwyn iddynt sefydlu, bod yn gystadleuol a datblygu yng Ngwynedd. Mae'r gwasanaeth yn gyfrifol am weithredu, rheoli a hyrwyddo cronfeydd benthyciadau megis Cronfa Benthyciadau Canol Tref Gaernarfon a Chronfa Ardal Bangor. Mae'r gyllideb ar gyfer Cronfa Caernarfon bellach wedi ei chlustnodi, gyda 6 adeilad gwag wedi dod yn ôl i ddefnydd masnachol. Ar y llaw arall, mae'r sefyllfa yn un siomedig ym Mangor, gyda dim ond un cais llawn wedi ei dderbyn hyd yma. Teimlaf fod hyn yn adlewyrchu problem ddyfnach ym Mangor a bod angen gwirioneddol ystyried sut gellir mynd ati i adfywio canol y dref.
- 5.7.2 Mae'r mesurydd **'Ymholiadau busnes a weithredir arnynt'** wedi gostwng dros y blynyddoedd diwethaf, (494 yn 2014/15 i 94 yn 2017/18) a hynny yn bennaf oherwydd diffyg cynlluniau cymorth ariannol i helpu'r busnesau. Teimlaf felly fod gwaith pellach i'w wneud gan y gwasanaeth i ystyried eu mesurau ac rwyf eisiau iddynt ddal profiadau'r busnesau maent yn gweithio gyda hwy yn benodol, gan gall hynny roi gwybodaeth werthfawr i ni o ansawdd y cymorth. Mae gan y Cyngor rôl ehangach yn cefnogi busnesau. Rwyf yn awyddus i ni ystyried sut all y Cyngor ddarparu un pwynt cyswllt i fusnesau - byddai hynny yn darparu gwasanaeth a phrofiad llawer gwell i'r busnesau.
- 5.7.3 Mae'r **Gwasanaeth Morwrol a Pharciau Gwledig** yn ceisio sicrhau adnoddau diogel o ansawdd yn ein parciau gwledig, harbyrau, marinas ac ar draethau Gwynedd. Mae'r uned yn gyfrifol am reoli 301km o arfordir Gwynedd gan ganolbwyntio ar 7 o draethau baner las, 4 o harbyrau a 2 hafan gan gynnwys Hafan Pwllheli sy'n cynnig llety i 700 o gychod. Yn ystod y misoedd diwethaf, mae'r gwasanaeth wedi bod yn mynd trwy ymarferiad Ffordd Gwynedd, felly bydd nifer o'r mesurau yn cael eu haddasu yn sgil yr adolygiad hwnnw. O ran prif welliannau sydd wedi'i gwblhau gan y gwasanaeth, mae'r gwaith o ddymchwel Pier Trefor bellach wedi'i gwblhau, a'r gwaith o baratoi strategaeth newydd ar gyfer ein Cynllun Rheolaeth Traethau Gwynedd a fydd yn barod erbyn mis Ionawr, 2018.
- 5.7.4 Mae'r mesurydd **Angorfeydd Hafan Pwllheli yn llawn** yn dangos perfformiad y Gwasanaeth Morwrol a Pharciau Gwledig o ran cwrdd â'i dargedau incwm ac mae'n awgrymu boddhad defnyddwyr gyda'r Hafan. Hyd yn hyn, mae'r perfformiad eleni yn well na'r disgwyl, sy'n adlewyrchu ymdrechion y gwasanaeth i wella'r ddarpariaeth ac i gynnal mynediad i'r Hafan.
- 5.7.5 Pwrpas y **Gwasanaeth Twristiaeth, Marchnata a Digwyddiadau** yw uchafu budd a gwerth i economi Gwynedd o ymwelwyr. Yn ystod y misoedd diwethaf mae'r gwaith o greu gwefan twristiaeth Eryri Mynyddoedd ac Môr yn parhau, gyda'r bwriad o gynnwys manylion dros 2000 o fusnesau ar y wefan. Un o'r prif fesurau yw **nifer o ymwelwyr i wefan Eryri Mynyddoedd ac Môr**. Mae'r nifer yn ymweld â safle we Eryri Mynyddoedd a Mor wedi dirywio yn y flwyddyn hyd at ddiwedd Medi 2017. Mae'r dirywiad yma yn ategu'r angen i wireddu gwefan newydd - sef un o brif dasgau'r gwasanaeth ar gyfer 2017/18. Rwyf wedi herio'r gwasanaeth a derbyn sicrwydd y bydd y gwefan newydd cyfoes sydd yn gweithio o ddyfeisiadau symudol yn ei le cyn bod tymor ymwelwyr 2018 yn cychwyn.

6. SEFYLLFA ARBEDION/ARIANNOL

- 6.1. Rwy'n falch o allu adrodd bod yr Adran wedi gwireddu'r oll o gynlluniau'r flwyddyn hon (2017/18) ar gyfer meysydd datblygu'r economi. Yn gyffredinol, mae'r Adran hefyd yn gwneud cynnydd derbyniol tuag at wireddu'r cynlluniau sy'n weddill ar gyfer 2018/19 a 2019/20 yn ogystal.

7. CAMAU NESAF AC AMSERLEN

- 7.1. Dim i'w nodi.

8. UNRHYW YMGYNGHORIADAU A GYNHALIWDYD CYN ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

8.1. Barn y Swyddogion Statudol:

i. Y Swyddog Monitro:

"Dim sylwadau o ran priodoldeb."

ii. Y Pennaeth Cyllid:

"Gallaf gadarnhau cywirdeb agweddau ariannol yr adroddiad. Mae cynnwys rhan 4.4.1 yn adlewyrchiad teg o wariant ar y cynllun cyfalaf, ac mae'n galonogol gweld yn rhan 6.1 o adroddiad yr Aelod Cabinet nid yn unig fod cynlluniau arbedion 2017/18 sy'n berthnasol i'r portffolio wedi'u gwireddu ond fod cynnydd derbyniol ar wireddu'r cynlluniau sydd eisoes wedi eu sefydlu ar gyfer y blynyddoedd nesaf."

8.2. Barn yr Aelod Lleol:

- 8.2.1 Ddim yn fater lleol.

8.3. Canlyniad Unrhyw Ymgynghoriad:

- 8.3.1 Dim i'w nodi.

Atodiadau:

Atodiad 1 Mesurau Adran Economi & Chymuned (Datblygu'r Economi)